

WSCHÓD

Studia humanistyczno-społeczne

EUROPY

RADA NAUKOWA

Alexandre Kukhianidze, Tbiliski Uniwersytet Państwowy
im. Iwane Dżawachiszwilego, Gruzja

Rasa Čepaitienė, Instytut Historii Litwy, Wilno, Litwa

Georgiy Kasianov, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska

Ihor Tsependa, Podkarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka,
Iwano-Frankowsk, Ukraina

Jerzy Garbiński, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska

Jan Holzer, Uniwersytet Masaryka w Brnie, Czechy

Agnieszka Legucka, Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Warszawa, Polska

Volodymyr Kravchenko, Uniwersytet Alberty, Edmonton, Kanada

Valerii Kopyika, Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Ukraina

Zakhar Shibeko, Uniwersytet w Tel Awiwie, Izrael

Wojciech Sokół, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska

Valentina Teosa, Mołdawski Uniwersytet Państwowy, Kiszyniów, Mołdawia

Galyna Zelenko, Narodowa Akademia Nauk Ukrainy, Kijów, Ukraina

KOLEGIUM REDAKCYJNE

prof. dr hab. Walenty Baluk (redaktor naczelny)

dr Eleonora Kirwiel (z-ca redaktora naczelnego)

dr Nadia Gergało-Dąbek (sekretarz)

Centrum
Kompetencji
Wschodnich
Lublin.eu

CENTRUM
EUROPY
WSCHODNIEJ
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

UMCS
WYDZIAŁ POLITOLOGII I DZIENNIKARSTWA

UMCS

WYDAWNICTWO

Vol 11, No 2, 2025

WSCHÓD

Studia humanistyczno-społeczne

EUROPY

ВОСТОК ЕВРОПЫ

Гуманитарно-общественные исследования

Российско-польские исследования. Политика и история

EAST OF EUROPE

Humanities and social studies

Polish-Russian studies. Politics and history

Redakcja

Walenty Baluk • Eleonora Kirwiel • Nadia Gergało-Dąbek

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

CENTRUM EUROPY WSCHODNIEJ UMCS

LUBLIN 2025

REDAKCJA JĘZYKOWA TEKSTÓW W JĘZYKU POLSKIM
Paulina Janczylik

REDAKCJA JĘZYKOWA TEKSTÓW W JĘZYKU UKRAIŃSKIM
Nadia Gergało-Dąbek

REDAKCJA JĘZYKOWA TEKSTÓW W JĘZYKU ANGIELSKIM
Magdalena Szadkowska

SKŁAD
Marcin Wachowicz

PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH
Marta Kwiatkowska

OPRACOWANIE GRAFICZNE OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH
Krzysztof Trojnar

REDAKCJA TECHNICZNA
Agnieszka Muchowska

© Centrum Europy Wschodniej UMCS 2025
© Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS 2025
© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2025

ISSN: 2450-4866

Wersją pierwotną czasopisma jest wersja papierowa
Wersja online dostępna pod adresem: www.wschodeuropy.umcs.pl

WYDAWNICTWO UNIwersytetu MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ
ul. Idziego Radziszewskiego 11, 20-031 Lublin
tel. 81 537 53 04
www.wydawnictwo.umcs.eu
e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl

Dział Handlowy
tel./faks 81 537 53 02
Księgarnia internetowa: www.wydawnictwo.umcs.eu
e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Spis treści

ARTYKUŁY

Tomasz Kozięłło

Europejski system bezpieczeństwa po zakończeniu wojny rosyjsko-ukraińskiej
w koncepcjach politycznych Prawa i Sprawiedliwości oraz Platformy
Obywatelskiej 11

Habib Badawi

Instrumentalizacja okupacji: strategiczne wykorzystanie kontroli terytorialnej
przez Rosję na Ukrainie 39

Katerynychuk Pavlo

Rola rosyjskich mediów w politycznej destabilizacji państw Europy Wschodniej
w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej 57

Zvozdetska Oksana

Ukraiński Kościół Prawosławny Patriarchatu Moskiewskiego jako instrument
rosyjskiego wpływu i propagandy w społeczeństwie ukraińskim podczas
pełnoskalowej wojny rosyjsko-ukraińskiej 85

Srđan Mladenov Jovanović

Legitymizacja poprzez paranoję: jak narracje o zamachach kształtują
współczesną historię polityczną Serbii Vučića 111

Vitaliy Makar, Andrii Shcheghlov

Ruch moskalofilski jako instrument sowieckiego wpływu na sytuację
społeczno-polityczną w Zachodniej Ukrainie w latach 20. XX wieku 133

Monika Nestorowicz

Prawne aspekty ochrony cmentarzy żydowskich – studium przypadku
cmentarza w Mielniku nad Bugiem 147

Sebastian Graniczkowski

„Pan Haratowicz zamordowany w Warszawie”. Zamach na prezydenta
Gabriela Narutowicza w prasie francuskiej 159

SPRAWOZDANIA

Walenty Baluk

Sprawozdanie z działalności Centrum Europy Wschodniej UMCS
za okres 1 stycznia 2024–31 grudnia 2025 173

Eleonora Kirwiel, Ewelina Podgajna

Dziedzictwo polskiego ruchu ludowego wobec współczesnych wyzwań
bezpieczeństwa. Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej
„Wizje i Realia. Bezpieczeństwo w myśli politycznej polskiego ruchu ludowego
w 130. rocznicę powstania”, Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS
w Lublinie, 24 października 2025 roku 185

Eleonora Kirwiel, Ewelina Podgajna

Między historią a bezpieczeństwem: polsko-łotewski dialog naukowy.
Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Polska i Łotwa w XX
i XXI wieku: równoległe drogi, różne doświadczenia. Historia
– polityka – bezpieczeństwo”, Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS
w Lublinie, 8 grudnia 2025 roku 193

Table of contents

ARTICLES

Tomasz Koziello

The European Security System after the End of the Russian–Ukrainian War
in the Political Conceptions of Law and Justice and Civic Platform 11

Habib Badawi

Weaponizing Occupation: Russia's Strategic Use of Territorial Control
in Ukraine 39

Katerynychuk Pavlo

The Role of Russian Media in the Political Destabilization of Eastern
European Countries in the Context of the Russian–Ukrainian War 57

Zvozdetska Oksana

The Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate as an Instrument
of Russian Influence and Propaganda in Ukrainian Society during the
Full-Scale Russo–Ukrainian War 85

Srdan Mladenov Jovanović

Jovanović Legitimation Through Paranoia: How Assassination Narratives
Shape Contemporary Political History in Vučić's Serbia 111

Vitaliy Makar, Andrii Shcheglov

The Moscovite Movement as an Instrument of Soviet Influence
on the Socio-Political Situation in Western Ukraine in the 1920s 133

Monika Nestorowicz

Legal Aspects of the Protection of Jewish Cemeteries: A Case Study
of the Jewish Cemetery in Mielnik nad Bugiem 147

Sebastian Graniczkowski

“Mr Haratowicz Murdered in Warsaw”: The Assassination of President
Gabriel Narutowicz in the French Press 159

REPORTS

Walenty Baluk

Report on the Activities of the Centre for Eastern Europe
at Maria Curie-Skłodowska University for the Period
1 January 2025 – 31 December 2025 173

Eleonora Kirwiel, Ewelina Podgajna

The Legacy of the Polish Peasant Movement in the Face of Contemporary
Security Challenges. Report on the National Academic Conference
“Visions and Realities: Security in the Political Thought of the Polish
Peasant Movement on the 130th Anniversary of Its Establishment,”
Faculty of Political Science and Journalism, Maria Curie-Skłodowska
University in Lublin, 24 October 2025 185

Eleonora Kirwiel, Ewelina Podgajna

Between History and Security: A Polish–Latvian Scholarly Dialogue.
Report on the International Academic Conference “Poland and Latvia
in the 20th and 21st Centuries: Parallel Paths, Different Experiences.
History – Politics – Security,” Faculty of Political Science and Journalism,
Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, 8 December 2025 193